

POSTANOWIENIE

Dnia 5 listopada 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z wniosku S. H.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.
o prawo do renty w związku wypadkiem przy pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 5 listopada 2020 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 14 marca 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. przyznaje od Skarbu Państwa (kasa Sądu Apelacyjnego w (...)) na rzecz adwokata A. W. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł, powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 14 marca 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację S.H. od wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 7 września 2017 r., w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S. o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy, którym oddalono odwołanie wnioskodawcy od decyzji organu rentowego z dnia 22 grudnia 2015 r.

W sprawie ustalono, że odwołujący się z zawodu technik mechanik, kierowca, pracujący jako operator wózka i maszyn oraz pomocnik palacza. W 2007 r. uległ wypadkowi przy pracy, doznając złamania kręgosłupa w odcinku L-1. Z tego powodu był leczony operacyjnie, a do 31 października 2015 r. pobierał rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem. Z uwagi na brak dalszej niezdolności do pracy pozwany odmówił przedłużenia prawa do świadczenia.

W toku postępowania sądowego biegły ortopeda i neurolog uznali odwołującego się za zdolnego do pracy. W opinii neurologa stwierdza się możliwość wykonywania lekkiej pracy fizycznej, w tym także operatora wózka. Sąd pierwszej instancji uznał opinie za kompletne i oddalił odwołanie.

Sąd Apelacyjny z uwagi na przedłożenie nowej dokumentacji medycznej dopuścił dowód z opinii uzupełniającej. Z dodatkowej opinii wynika, że leczenie operacyjne w 2018 r., z powodu zmian zwyrodnieniowych, nie jest następstwem wypadku przy pracy, a nadto może odbywać się w ramach zwolnienia lekarskiego, chociażby z uwagi na krótki okres potrzebny do odzyskania zdolności do pracy.

W tym stanie rzeczy Sąd odwoławczy uznał, że odwołujący się nie był niezdolny do pracy w związku z wypadkiem przy pracy, a zatem nie jest uprawniony do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem w myśl art. 17 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 1205, dalej ustawa wypadkowa) w związku z art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 53, dalej ustawa emerytalna).

Powyższy wyrok zaskarżył w całości pełnomocnik odwołującego się. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, bowiem nie został dopuszczony dowód z opinii innego biegłego neurologa, zwłaszcza gdy dotychczas sporządzone opinie nie były jasne i konsekwentne. Nadto Sąd powinien działać z urzędu i kontynuować postępowanie dowodowe. W konsekwencji naruszenie art. 17 ustawy wypadkowej jest widoczne od razu, podobnie zresztą jak art. 12 i art. 13 ust. 1 w związku z art. 57 ustawy emerytalnej, bowiem dokonano błędnej wykładni sprowadzającej się do przyjęcia zdolności do pracy w sytuacji utraty takich parametrów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarżący opiera skargę na przesłance oczywistej zasadności. W takim przypadku obciąża go obowiązek wskazania, na czym polega oczywiste naruszenie prawa procesowego lub materialnego. W judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że oczywista zasadność skargi powinna dać się stwierdzić na pierwszy rzut oka bez zbytniego wgłębiania się w sprawę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07, LEX nr 898318).

W stanie faktycznym sprawy trudno w ogóle doszukać się naruszenia prawa procesowego lub materialnego, nie mówiąc o naruszeniu, które dałoby się stwierdzić przy wykorzystaniu podstawowego instrumentarium prawniczego. Dostrzeżenie postulowanego w skardze stwierdzenia nie jest możliwe z racji blankietowego modelu wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania. Odesłanie do podstaw kasacyjnych nie jest prawidłowe, skoro one na tym etapie nie są badane. Natomiast można i należy powiedzieć, że oczywista zasadność skargi kasacyjnej stanowi przymiot, którego istnienie potwierdza jaskrawie niesprawiedliwe rozstrzygnięcie sprawy przez sąd powszechny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2011 r., I UK 192/11, LEX nr 1646891).

Natomiast w stanie faktycznym niniejszego sporu nie sposób takiego zarzutu podnieść wobec zakwestionowanego skargą rozstrzygnięcia. Stanowi ono wyraz dogłębnej skrupulatnej analizy materiału dowodowego i należytego zastosowania prawa materialnego. Nie sposób zatem stwierdzić, że skarga kasacyjna wywiedziona od tego wyroku jest oczywiście uzasadniona. Sam fakt, że skarżący nie zgadza się z oddaleniem jego odwołania nie czyni skargi oczywiście uzasadnioną, zwłaszcza wobec odmiennego postrzegania ustalonych w sprawie faktów.

Nie można zgodzić się z tezą o naruszeniu art. 232 zdanie drugie k.p.c. w zakresie braku stosownej inicjatywy dowodowej, w tym także zaniechanie dopuszczenia dowodu z opinii biegłych (innego neurologa). W związku z tym należy zauważyć, że wyjątkowo sąd może dopuścić dowód z urzędu niewskazany przez stronę (art. 232 zdanie drugie k.p.c., tak w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2011 r., III CSK 238/10, LEX nr 964473). *Ad casum*, zwraca uwagę fakt, że

aktywizm sędziowski winien wspomagać a nie zastępować inicjatywy dowodowe stron. W sprawie o rentę postępowanie dowodowe – choć w ograniczonym zakresie – toczy się już przed organem rentowym. W jego toku strony mogą przedstawić dowody (na przykład dokumentację medyczną), które stanowić będzie oś dalszego procedowania. Także w toku postępowania sądowego strona dysponuje takim uprawnieniem (zgłasza uwagi do opinii, zastrzeżenia, wskazuje na luki w materiale dowodowym). Przedmiotowa podstawa nie oznacza, że w każdym wypadku orzekający sąd będzie zobligowany do dalszego działania, jeżeli w jego ocenie doszło do wszechstronnego wyjaśnienia sprawy, a nie wyjaśnienia sprawy zgodnie z oczekiwaniami strony odwołującej się. O ile sąd dostrzeże nieporadność uczestnika procesu dysponuje uprawnieniem, o którym mowa w art. 5 k.p.c. (przewodniczący może udzielić stronom występującym w sprawie bez adwokata lub radcy prawnego potrzebnych wskazówek co do czynności procesowych oraz pouczać je o skutkach tych czynności i skutkach zaniedbań) albo w art. 212 k.p.c., umożliwiającego wstępne wyjaśnienie stanowisk stron i zwrócenie uwagi na celowość ustanowienia pełnomocnika procesowego. Z przebiegu sprawy wynika, że odwołujący się znał swoje prawa, skoro na etapie postępowania apelacyjnego przedkładał nowe dowody, które zresztą doprowadziły do poszerzenia postępowania dowodowego. Natomiast brak akceptacji wniosków wynikających z tego postępowania nie prowadzi do oczywistego naruszenia prawa materialnego, które stosuje się do prawidłowo ustalonego stanu faktycznego. W tej perspektywie nie doszło do oczywistej kolizji, gdyż w świetle dokonanych ustaleń wykładnia prawa jest trafna.

Zarzut o błędnej wykładni art. 12 i 13 ust. 1 oraz 57 ust. 1 ustawy emerytalnej zdaje się wskazywać na rozdzwięk w sposób, jaki skarżący rozumie przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Po pierwsze, art. 57 ust. 1 składa się z czterech punktów i skarżący nie pozycjonuje ułomnego jego zastosowania. Po drugie, w świetle opinii biegłych nie można podzielić zapatrywania na oczywiste naruszenie pojęć związanych z poziomem posiadanych kwalifikacji i zachowaną zdolnością do pracy.

Stąd suponowana podstawa przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie występuje, co obliguje do orzeczenia z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej, udzielonej odwołującemu się w postępowaniu kasacyjnym, orzeczono w myśl art. 29 ust. 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. -Prawo o advokaturze (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 1621) w związku z § 15 ust. 2 i § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 18) w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 kwietnia 2020 r., SK 66/19 (Dz.U. z 2020 r., poz. 769).